

Czytanie: tekst popularnonaukowy

„Skąd jesienią kolory liści?” — informacje, cel tekstu, wyjaśnianie

opracowanie: **Mateusz Będkowski** · niekazmuliczyc.pl**KLUCZ NAUCZYCIELA**Grupa **A**Suma: **10 pkt**Czas: **20 min**

6 zadań · 10 punktów · 20 minut · bez słownika · pisz czytelnie · w zadaniach otwartych licz się poprawna forma i pisownia.

Zadanie 1. (0–4)**OTWARTE**

Przeczytaj tekst. Oceń, czy zdanie jest prawdziwe (P), czy fałszywe (F).

Skąd jesienią kolory liści?

Jesienią parki i lasy zmieniają się w kolorowe obrazy. Liście klonów stają się czerwone, brzoź — żółte, a dębów — brązowe. Skąd biorą się te barwy?

Przez całe lato liście są zielone dzięki chlorofilowi. To barwnik, który pozwala roślinie wytwarzać pokarm z wody, dwutlenku węgla i energii słonecznej. Chlorofilu jest w liściu tak dużo, że zastania inne barwniki.

Gdy dni stają się krótsze i chłodniejsze, drzewo przygotowuje się do zimy. Przestaje wytwarzać chlorofil, a ten, który był w liściach, stopniowo się rozkłada. Wtedy widać żółte i pomarańczowe barwniki — karotenoidy — które były w liściu przez całe lato, tylko ukryte pod zielenią.

Czerwień ma inne pochodzenie. Niektóre drzewa, na przykład klony, jesienią wytwarzają nowe barwniki — antocyjany. Najwięcej powstaje ich wtedy, gdy dni są słoneczne, a noce chłodne. Brązowy kolor dębów to z kolei zasługa garbników, które zostają w liściach, kiedy inne barwniki już znikną.

Kolorowe liście w końcu opadają. Dzięki temu drzewo nie traci zimą wody przez liście i łatwiej przetrwa mróz.

1. Latem w liściach nie ma żadnych żółtych barwników. — **P / F**
2. Najwięcej antocyjanów powstaje przy ciepłych i deszczowych nocach. — **P / F**
3. Chlorofil nadaje liściom zielony kolor. — **P / F**
4. Opadanie liści pomaga drzewu przetrwać zimę. — **P / F**

Odpowiedź: 1. F; 2. F; 3. P; 4. P**Rozwiązanie:** Każde zdanie porównaj z konkretnym fragmentem tekstu — w zdaniach fałszywych zmieniono jeden szczegół.**Punktacja:**

1. **1 pkt** — podpunkt 1
2. **1 pkt** — podpunkt 2
3. **1 pkt** — podpunkt 3
4. **1 pkt** — podpunkt 4

Jaki jest główny cel tekstu?

- A. opis wycieczki do lasu
- B. zachęcenie do sadzenia klonów
- C. porównanie drzew iglastych i liściastych
- D.** wyjaśnienie, skąd biorą się jesienne kolory liści

Odpowiedź: **D**

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: wyjaśnienie, skąd biorą się jesienne kolory liści.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Czemu służy ostatni akapit?

- A. wymienia barwniki
- B.** wyjaśnia, po co drzewa zrzucają liście
- C. opisuje kolory klonów
- D. podaje opinię autora

Odpowiedź: **B**

Rozwiązanie: Poprawna odpowiedź: wyjaśnia, po co drzewa zrzucają liście.

Błędne odpowiedzi: pozostałe odpowiedzi są niezgodne z tekstem.

Punktacja: 1 pkt — poprawna odpowiedź.

Odpowiedz na pytania na podstawie tekstu.

1. Do czego roślinie potrzebny jest chlorofil?

2. Dlaczego latem nie widać żółtych barwników?

Odpowiedź: 1. Do wytwarzania pokarmu z wody, dwutlenku węgla i energii słonecznej.; 2. Bo zastania je chlorofil, którego jest w liściu bardzo dużo.

Rozwiązanie: Odpowiadaj pełnym zdaniem, używając informacji z tekstu. Uznaj odpowiedzi zgodne z tekstem, sformułowane innymi słowami.

Punktacja:

1. 1 pkt — podpunkt 1

2. 1 pkt — podpunkt 2

Wypisz z tekstu zdanie pytające, które wprowadza temat.

1. _____

Odpowiedź: 1. Skąd biorą się te barwy?

Rozwiązanie: Opinię sygnalizują wyrażenia: moim zdaniem, uważam, sądzę, oraz słowa oceniające (najpiękniejszy, najmądrzejszy).

Punktacja:

1. **1 pkt** — poprawnie wskazana opinia

Odpowiedz w 2–3 zdaniach.

1. Wyjaśnij młodszemu koledze lub koleżance, dlaczego jesienią liście żółkną.

Odpowiedź: 1. ocenia nauczyciel; np. chlorofil znika, a wtedy widać żółte barwniki, które były w liściu przez całe lato

Rozwiązanie: Zaczynij od jasnej odpowiedzi, potem uzasadnij ją jednym argumentem lub przykładem z tekstu.

Punktacja:

1. **1 pkt** — wypowiedź 2–3 zdania: stanowisko + uzasadnienie odwołujące się do tekstu

Zasady przyznawania punktów

- Zadania zamknięte: 1 pkt za poprawną odpowiedź; 0 pkt za błędną, za brak odpowiedzi albo za wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi.
- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.

Proponowana skala ocen (10 pkt)

10–9 pkt: bardzo dobry · 8 pkt: dobry · 7–6 pkt: dostateczny · 5–4 pkt: dopuszczający · 3–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.